

POSTANOWIENIE

Dnia 30 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Siwek

w sprawie obwinionego sędziego Sądu Okręgowego w K. X.Y.
po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej
na posiedzeniu w dniu 30 stycznia 2025 r.
wniosku obrońcy obwinionego o wyłączenie SSN Tomasza Demendeckiego od
udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt II ZOW 26/24
na podstawie art. 41 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł
pozostawić wniosek bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

Przed Sądem Najwyższym – Izbą Odpowiedzialności Zawodowej zawisła sprawa zainicjowana odwołaniem wniesionym przez Krajową Radę Sądownictwa od postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2024 r. sygn. akt I ZSK 15/22 o umorzeniu postępowania dyscyplinarnego prowadzonego przeciwko sędziemu Sądu Okręgowego w K. X.Y. Sprawie tej została nadana sygn. akt II ZOW 26/24, a do składu Sądu Najwyższego ją rozpoznającego wyznaczono SSN Marka Motuka, SSN Tomasza Demendeckiego i Ławnika SN Jarosława Gałkiewicza.

Obrońca obwinionego w trakcie rozprawy w dniu 15 stycznia 2025 r. złożył wniosek o wyłączenie od jej rozpoznania sędziów Sądu Najwyższego, w tym SSN Tomasza Demendeckiego. W uzasadnieniu wniosku wskazał: „Wady, które towarzyszyły powołaniu na stanowiska sędziowskie SSN Marka Motuka i SSN Tomasza

Demendeckiego uniemożliwiają stworzenie przez Panów sądu, który spełniałby kryteria art. 45 ust. 1 Konstytucji. Wszystko co można powiedzieć w tej sprawie można przeczytać w licznych orzeczeniach TSUE i ETPCz, nie będę ich powtarzał w tej sprawie”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Okoliczności przywołane w dość lakonicznym wniosku nie powodują konieczności wyłączenia sędziego, zwłaszcza w oparciu o treść art. 41 § 1 k.p.k. Należy przypomnieć, że skutecznej podstawy wyłączenia sędziego w trybie określonym powołanym przepisem można doszukiwać się jedynie w okolicznościach natury faktycznej, gdyż tylko one mogą prowadzić do wniosku, że powstaną uzasadnione wątpliwości co do bezstronności sędziego, a więc uzasadnione wątpliwości, że dana sprawa zostanie rozstrzygnięta w sposób stronniczy, a więc z nieuzasadnioną korzyścią procesową dla którejkolwiek ze stron. Wnioskodawca nie wykazał natomiast, by do takich wątpliwości prowadziła okoliczność, która ma charakter wyłącznie prawny, a wręcz ustrojowy. Okolicznością tą jest ukształtowana decyzją ustawodawcy procedura powołania na stanowiska sędziowskie i bliżej nie sprecyzowane wadliwości tej procedury. Można przy tym wskazać, że uznanie jakiegokolwiek okoliczności o charakterze prawnym za okoliczność o charakterze przewidzianym w art. 41 § 1 k.p.k. może w konsekwencji prowadzić do powołania takiej okoliczności, której, uwzględniając stanowisko wnioskodawcy, nie będzie w stanie rozstrzygnąć żaden sąd, gdyż będzie dotyczyła każdego sędziego. Z tego powodu ten kierunek wykładni, który dopuszcza skuteczne stosowanie art. 41 § 1 k.p.k. z powodów ustrojowych nie może być zaakceptowany, gdyż w rezultacie prowadzi do wniosków nie do zaakceptowania z punktu widzenia realizacji zadań wymiaru sprawiedliwości, a tym samym funkcjonowania państwa prawa.

Należy też przypomnieć, że z dniem 15 lipca 2022 r. weszła w życie ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2022 r. poz. 1259). Zgodnie z art. 29 § 4 ustawy o Sądzie Najwyższym w brzmieniu nadanym powołaną nowelizacją, okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego Sądu Najwyższego nie mogą stanowić wyłącznej

podstawy do podważenia orzeczenia wydanego z udziałem tego sędziego lub kwestionowania jego niezawisłości i bezstronności. Powyższy przepis znajduje zastosowanie do wszystkich przypadków, w których strona domaga się wyłączenia sędziego, czyniąc rozpoznanie takiego żądania niedopuszczalnym.

Poza tym, orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka nie mają mocy powszechnie obowiązującej normy prawnej i nie wywierają skutków *erga omnes*. Mają jedynie moc wiążącą w sprawach, na tle których zostały wydane. Niezależnie od tego wskazują państwom uznającym zwierzchność tych Trybunałów na potrzebę określonego ukształtowania obowiązującego w tych państwach porządku prawnego, nie ingerując samoistnie w treść norm prawnych w tym porządku obowiązujących. W tej sytuacji powołanie się przez obrońcę w uzasadnieniu wniosku o wyłączenie na orzecznictwo tych Trybunałów – tym bardziej na orzecznictwo bliżej nie sprecyzowane – nie mogło odnieść skutku w niniejszej sprawie.

Przed wszystkim natomiast, zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 marca 2020 r., sygn. akt P 22/19 (który wszedł w życie z dniem 12 marca 2020 r.), przepis art. 41 § 1 k.p.k. utracił moc w zakresie, w jakim dopuszczał rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego z powodu wadliwości powołania sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, w skład której wchodzi sędziowie wybrani na podstawie art. 9a u.k.r.s. Już więc z tego powodu rozważenie okoliczności przytoczonych we wniosku w kontekście powołanego przepisu jest wręcz niedopuszczalne.

Konkludując, należy stwierdzić, że wniosek o wyłączenie SSN Tomasza Demendeckiego – jako pozbawiony podstaw formalnoprocesowych – jest niedopuszczalny z mocy ustawy, co też wykluczało możliwość jego rozpoznania.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.

[M. T.]

[a.ł.]

